

Vägsamverkan – förebyggande av brott En enkät om stölder

Ett samarbete mellan
Sveriges Åkeriföretag, Polisen
och Larmtjänst

Sammanställd av
Stella Midefelt
2021-09-28

Innehållsförteckning

Syftet med enkäten	3
Vad är Vägsamverkan?	3
Vägsamverkans mål	4
Vilka har svarat på enkäten?	4
Följande frågor ställdes	4
Svaren på frågorna	5
Slutsats	9

Vägsamverkan - förebyggande av brott

Välkommen till enkäten!

Vi vill med denna enkät förstå er situation lite bättre och det utgör en del av underlaget i vårt fortsatta arbete tillsammans med Polisen och Larmtjänst.

Vänligen,
Stella Midefelt och Ingemar Resare
Sveriges Åkeriföretag

Nästa

Syftet med enkäten

Syftet med enkäten är att bättre förstå hur stort problemet med stölder är och om dessa anmäls till Polisen eller inte. Om svaranden sällan eller aldrig anmäler, vad beror detta på? Den svarande tillfrågades också om hon eller han kunde tänka sig att bli kontaktad utifrån frågeställningen då vi får möjlighet att borra djupare i frågorna. Svaren kommer att utgöra en del i underlaget i vårt fortsatta arbete med Vägsamverkan.

Vad är Vägsamverkan?

Vägsamverkan föddes ur bristen på säkra rast- och uppställningsplatser och är ett samverkanskoncept som Sveriges Åkeriföretag, Polisen och Larmtjänst har tagit initiativ till. Konceptet har hämtat inspiration från Grann- och Båtsamverkan som är väldigt framgångsrika i sitt arbete med att förebygga tillgreppsbrottslighet. Samverkan bygger på iakttagelser, att vi tillsammans är en del av lösningen och att det är allas ansvar.

Syftet med Vägsamverkan är att göra rastplatser och vägtransporter mindre attraktiva för brottslig verksamhet genom ökad uppmärksamhet från de som vistas ute på vägarna. Chaufförer finns ute på våra vägar dygnets alla timmar och årets alla dagar och märker direkt om något avviker från det vanliga. Deras iakttagelser kan vara avgörande och denna information behöver nå fram till Polisen men det gör den inte alltid, i stället varnas det bl.a på sociala medier. Det behövs även kunskap om hur man kan skydda sig mot brott vilket avskräcker och försvårar för tjuven. Här är Polisen i England och deras framgångsrika projekt *We don't buy crime* i en inspiration för projektet.

Det mesta som stjäls, oavsett vad, körs och transporteras på väg. Denna information behöver tas tillvara på och hamna där den ska. Och det är här Vägsamverkan kommer in.

Vägsamverkans mål

Målet med Vägsamverkan är att minska kriminaliteten, öka tryggheten och därmed trivseln utefter våra vägar. Iakttagelser är nyckeln och ska på ett enkelt sätt hamna där den ska, hos Polisen.

Vilka har svarat på enkäten?

Enkäten skickades ut till Sveriges Åkeriföretags medlemsföretag via mail. 4 510 inbjudningar skickades ut på morgonen den 9 augusti där 162 inte kunde levereras. Svarsfrekvensen på enkäten blev 15,41%.

Totalt besvarade 738 personer enkäten. 88 påbörjade men slutförde inte varför antalet svar i tabellerna kan variera något. Dock tycker vi att alla svar är viktiga och alla räknas oavsett vilka frågor som besvarats. Fråga 1 och 3 – 7 har varit obligatoriska att besvara.

De som kunde tänka sig att eventuellt bli kontaktade utifrån sina svar kunde också lämna sina kontaktuppgifter och detta var 143 personer intresserade av.

Följande frågor ställdes

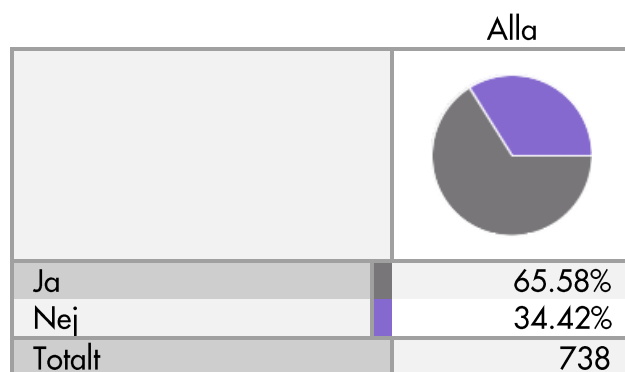
1. Har du i din verksamhet blivit utsatt för stöld, t ex godsstölder, dieselstölder m.m?
Ja/nej.
Om svaret är nej, gå vidare till fråga nr 3.
2. Hur ofta anmäler du brott?
Alltid/ofta/sällan/aldrig.
- Om sällan eller aldrig, varför inte?
3. Har du sett något som troligen är ett brott men valt att inte anmäla eller tipsa Polisen om detta?
Ja/nej.
4. Kan du tänka dig att anmäla eller tipsa om brott via en app?
Ja/nej.
5. Är det viktigt för dig att få en återkoppling från Polisen om du tipsat eller anmält brott?
Ja/nej.
6. Känner du till Polisens tjänst "Tipsa Polisen"?
Ja/nej.
7. Har du använt dig av Polisens tjänst "Tipsa Polisen"?
Ja/nej.
8. Vill du berätta mer?

Får vi lov att eventuellt kontakta dig utifrån dina svar på frågorna? Skriv i så fall dina kontaktuppgifter i rutan.

Svaren på frågorna

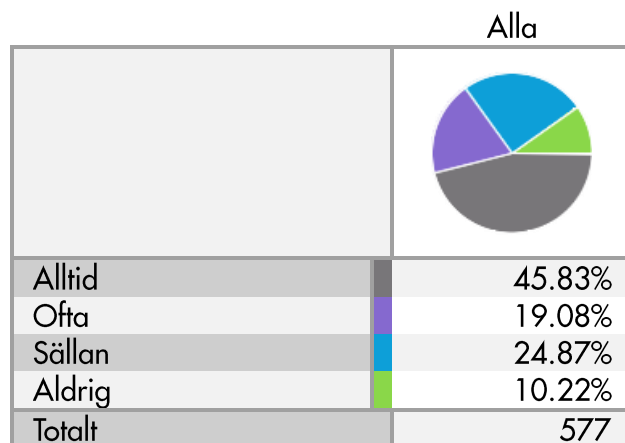
1. Har du i din verksamhet blivit utsatt för stöld, t.ex godsstölder, dieselstölder m.m?

Om svaret är nej, gå vidare till fråga nr 3.

Av 738 svaranden har 484 personer eller 65,5% blivit utsatta för stöld i sin verksamhet. I frisvaren går att utläsa att flertalet inte har råkat ut för något men att de upplever att det är en tidsfråga innan detta sker vilket snarare är en känsla baserad på vad kollegor i branschen har råkat ut för.

2. Hur ofta anmäler du brott?

Av 577 svaranden anmäler 45,8% eller 269 personer alltid brott till Polisen medan 19% eller 112 gör det ofta.

"Förr anmälde vi nästan aldrig, för inget händer ändå, va resonemanget. Men nu anmäler vi allt för att det skall komma med i statistiken."

"Ärenden läggs ju alltid ner, så det är ingen mening att anmäla? Men för statistikens skull så borde man kanske anmäla allt."

Om sällan eller aldrig, varför inte?

206 personer svarar att de sällan eller aldrig anmäler brott mot sin verksamhet, 146 anmäler sällan och 60 anmäler aldrig.

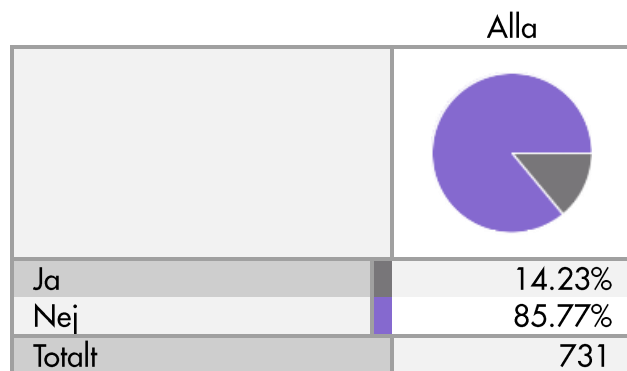
Här svarar många att det tar för lång tid att göra en anmälan och att det ändå inte leder till något. Tid är pengar. Många är uppgivna och vad det går att utläsa i frisvaren gör flertalet en polisanmälan när försäkringsbolaget kräver det men inte annars. Någon skriver att de inte anmälde tidigare men gör det numera för att det ska synas i statistiken. Många saknar återkoppling från Polisen vilket också kan utläsas i fråga 5.

”Ska man anmäla något så tar det sån fruktansvärd tid och köer att komma fram, så man struntar i de helt enkelt när det inte är allvarligt och kan ringa larmnummret”

”tidigare anmälde vi allting men det var meningslöst man fick ju bara ett brev att dom inget kunde göra”

”Tar tyvärr mycket tid och händer aldrig nåt. Men ja, det är fel.”

3. Har du sett något som troligen är ett brott men valt att inte anmäla eller tipsa Polisen om detta?

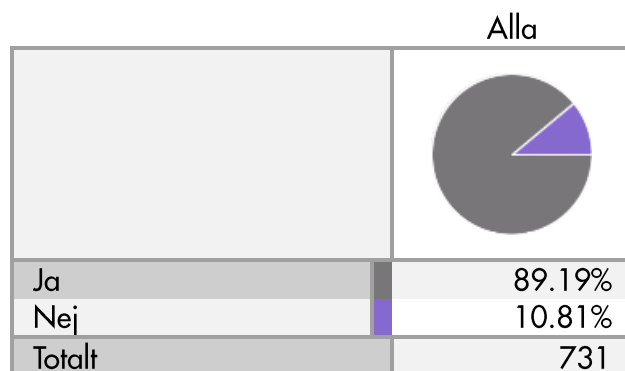
På fråga 3 går att utläsa att 14% har bevittnat något som kan ha varit ett brott men som de inte anmält eller tipsat Polisen om. Många upplever att det är lång svarstid till 114 14 och någon svarar att det också kan vara av rädsla det inte anmäls eller lämnas tips.

”Ska man anmäla något så tar det sån fruktansvärd tid och köer att komma fram, så man struntar i de helt enkelt när det inte är allvarligt och kan ringa larmnummret.”

”Lönlöst! Ringer man polisen så är det oftast telefon kö? När man väl får svar så är det försent!”

” Om jag skulle se något som jag vet är ett uppenbart brott eller fara för andra så är det en självklarhet att anmäla detta.”

4. Kan du tänka dig att anmäla eller tipsa om brott via en app?

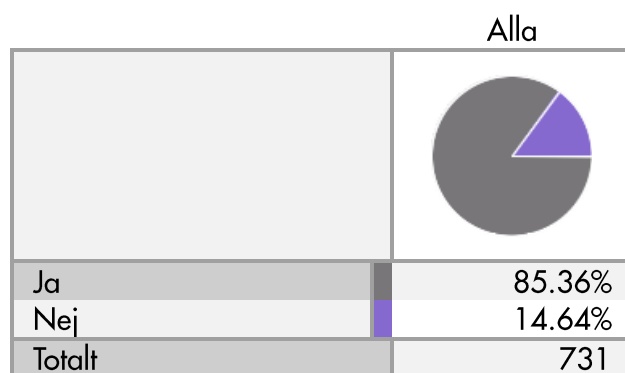

Hela 89% eller 652 svaranden av totalt 731 är positiva till att kunna göra en anmälan eller lämna ett tips via en app medan 10,8% inte är det.

"Vore bra med ett enkelt sätt att tipsa polisen. Kör maskintrailer och kan ibland se bilar på "fel plats vid fel tillfälle " och man kan ju inte ringa och anmäla varje gång."

" Digital kommunikation tycker inte jag om! Min erfarenhet är att det är sätt att inte ta ett ansvar till 100%. Personlig kontakt är det bästa sättet att skapa ordning och reda."

5. Är det viktigt för dig att få en återkoppling från Polisen om du tipsat eller anmält brott?

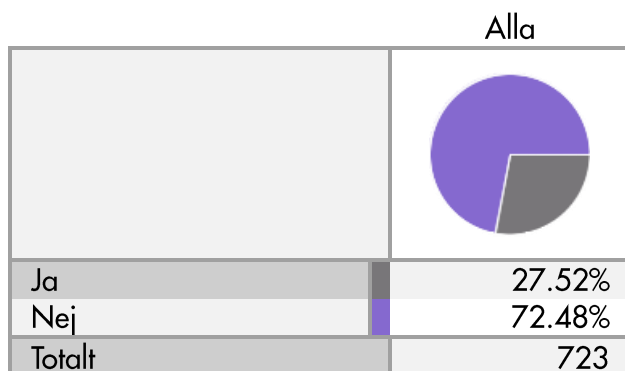

För 85% eller 624 svaranden är återkoppling viktigt och ett sätt för att det ska kännas meningsfullt att engagera sig. Att lägga tid och energi utan återkoppling upplevs meningslöst för många.

" Återkoppling efter ett tips eller anmälan är för att känna att det är meningsfullt att engagera mig."

"De gånger vi anmält brott har polis aldrig återkopplat. Man har vid fråga hänvisat till att det inte funnits anledning att utreda vidare."

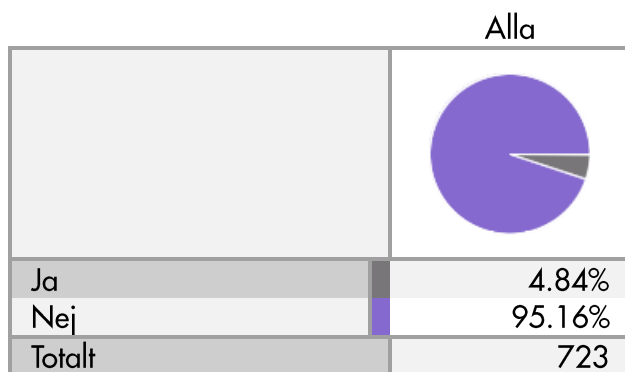
6. Känner du till Polisens tjänst "Tipsa Polisen"?

Kännedomen om Polisens tjänst Tipsa Polisen är låg. Av 723 svarande var det bara 199 personer eller 27,5% som kände till den. I en av kommentarerna verkar inte heller tilltron vara hög till tjänsten.

"Ringa 114 14 å sitta i kö 45 min eller mer, då känns det som att polisen inte bryr sig speciellt mycket. Vet inte om "tipsa polisen" skulle vara annorlunda."

7. Har du använt dig av Polisens tjänst "Tipsa Polisen"?

Eftersom det är många som inte känner till Polisens tjänst Tipsa Polisen är det inte heller överraskande att endast ett fåtal har använt sig av den. Av 723 svarande hade 35 personer eller 4,8% använt Tipsa Polisen för att göra en polisanmälan eller för att lämna ett tips.

8. Vill du berätta mer?

Här skriver många svaranden om dieselstölder som kan bli en stor kostnad men som inte är någon idé att anmäla. Det är inte heller ovanligt att åverkan görs på fordonet för att komma åt dieseln med en speciell kran vilket medför att fordonet måste bärgas från platsen och till en verkstad. Detta medför stillestånd och förlorad inkomst. Hur mycket diesel som stjäls totalt är det nog ingen som egentligen vet.

”Ett stort problem är dieselstölder som inte verkar vara prioriterad hos Polisen. Dom orsakar stora ekonomiska följder för dom drabbade. Och även andra stölder som sker nattetid när vi försöker ha vår dygnsvila på ngn mörk bakgata bara för att det inte finns några bra uppställningsplatser.”

Många upplever också att det är svårt att komma i kontakt med Polisen på telefon och att väntetiden är lång.

”Svårt komma i kontakt med polis på telefon om ej akut brott, att skriva eller maila senare blir inte av”

” Har ringt 114 14 och väntat och väntat och väntat...”

Slutsats

Av svaren framgår att medlemmarna i Sveriges Åkeriföretag upplever en frustration och uppgivenhet vid kontakt med Polisen. Det framkommer ord som lönlöst, meningslöst, hopplöst och ett bristande intresse från Polisen i samband med att de har blivit utsatta för brott. Det finns också en bristande förståelse för varför en polisanmälan ska göras i samband med brott, många anmäler enbart då försäkringsbolaget kräver detta. Att bidra till statistiken är inte heller något som motiverar till att göra en anmälan, det upplevs som meningslöst då en anmälan ofta läggs ner nästan direkt. Och vad bidrar statistiken till? Många undrar varför de ska engagera sig och anmäla då det tar tid och ingen återkoppling heller ges. Det går att läsa en viss uppgivenhet mellan raderna i frisvaren.

Med denna enkät som grund kommer Sveriges Åkeriföretag att tillsammans med Polisen och Larmtjänst fortsätta sitt viktiga arbete framåt med projekt Vägsamverkan.

Och vägen framåt handlar om samarbete och samverkan, den sammanfattningen går också att hitta bland frisvaren:

”Samarbete är den lösning som kan vända trenden”

i West Mercia Police i England lanserade 2015 "We Don't Buy Crime" för att öka medvetenheten om brottslighet och vilka tecken som är viktiga att titta efter för att tillsammans kunna arbeta brottsförebyggande. En utbildning skräddarsys för företag och transportörer och har varit mycket framgångsrik.